
Sypniewo, st. 4, gm. loco , woj. mazowieckie, AZP 40-69/4

Informator Archeologiczny : badania 34, 212-213

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 7 do 14 września pod kierunkiem Antoniego Lubelczyka (autor sprawozdania, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie). Finansowane przez Podkarpackiego WKZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 41 m².

Stanowisko położone w kolanie Wisłoka, na rozległym cyploatym skłonie Żarnowskiej Góry. Po zwróceniu uwagi przez historyków na starsze elementy w zabudowie późnonowożytnego zespołu dworskiego przeprowadzono weryfikacyjne badania powierzchniowe, które dostarczyły z otoczenia tego dworu nie tylko materiał z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego, ale również sporo ceramiki z późnej fazy wczesnego średniowiecza (głównie XII-XIII w., ale z pojedynczymi elementami starszymi), a także materiał pradziejowy.

W trakcie obecnego sezonu badań, w obrębie 5 wykopów archeologicznych zarejestrowano 2 obiekty. Obiekt 1 to kamienna piwnica o wewnętrznych wymiarach 500 x 340 cm i grubości murów 50-60 cm, która znajduje się w niewielkiej odległości od obecnej stodoły, a niegdyś podpiwniczonej oficyny dworskiej. Z wkopu fundamentowego pozyskano liczny materiał późnośredniowieczny (około 860 fragmentów ceramiki), a w jej zasypisku znajdował się materiał od późnego średniowiecza po XIX w. Na obecnym etapie badań obiekt ten interpretujemy jako piwnicę w obrębie drewnianego dworu lub jako samodzielną wieżę mieszkalną.

Obiekt 2 nierozpoznany jeszcze w pełni to prawdopodobnie również niewielka piwniczka o ściankach wyłożonych drewnem (na jego pozostałości bezładnie leżące natrafiono przy dnie obiektu). W rzucie poziomym ma zarys nieregularnego czworokąta o szerokości 240 cm, a jej głębokość sięga 150 cm. Na podstawie pozyskanego materiału należy ją datować na 2. poł. XVI lub początek XVII w. Również i ten obiekt znajduje się na tyłach zespołu zabudowań dworskich.

Należy zwrócić uwagę na obecność w ogrodzie i pod oficyną dworską dwóch dużych piwnic wymurowanych z kamienia i przesklepionych kolebką, które łączyć należy już z dworem XVI-wiecznym, ale szerokie fundamenty oficyny murowane na glinie nie wykluczają jednak jej późnośredniowiecznej metryki. Natomiast późnośredniowieczny obiekt 1, licznie występujący na tym stanowisku materiał późnośredniowieczny i ze schyłkowej fazy wczesnego średniowiecza znakomicie wpisuje się w kontekst historyczny, gdyż źródła pisane informują o istnieniu tutaj w późnym średniowieczu nieistniejącej już wsi Niziny, a sam Strzyżów został wymieniony po raz pierwszy w 1279 r w dokumencie potwierdzającym cystersom należne im dziesięciny („Kodeks Dyplomatyczny Małopolski”, t. II nr 486).

Materiały oraz dokumentacja z badań są przechowywane w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Wyniki badań zostały opublikowane [w:] A. Lubelczyk, *Sprawozdanie z archeologicznych badań wykopaliskowych w roku 2000 na stanowisku 22 w Strzyżowie*, „Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”, t. XXIII, Rzeszów 2002.

Badania będą kontynuowane.

Suraż, st. 37 i 41, gm. *loco*, woj. podlaskie, AZP 41-84/XXXVII i XLI

patrz: wczesna epoka żelaza

SYPNIEWO, st. 4, gm. *loco*, woj. mazowieckie, AZP 40-69/4

- osada (XII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 10 do 29 lipca przez mgr Urszulę Terlikowską-Puszkarską (autorka sprawozdania, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez Mazowieckiego WKZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 210 m².

Stanowisko nr 4 „Porytka” jest częścią zespołu osadniczego w Sypniewie, w którego skład wchodzi grodzisko, cmentarzysko i osady przygroodowe. Jest zlokalizowane 200 m na północ od grodziska, na niewielkim wzniesieniu w dolinie rzeczki Ruż. W 1962 r. badania sondażowe na tym stanowisku przeprowadziła mgr Irena Górską z IHKM PAN w Warszawie.

Tegoroczne archeologiczne badania ratownicze podjęto w związku ze zniszczeniem południowej części stanowiska przez jednego z właścicieli gruntów głęboką orką oraz częściowym rozplantowaniem naturalnego wzniesienia. Celem badań było określenie stopnia zniszczenia stanowiska oraz ustalenie zakresu dalszych niezbędnych prac ratowniczych. Wytyczono 8 wykopów badawczych o łącznej powierzchni 210 m². Przebadano najbardziej zniszczoną część stanowiska, gdzie były widoczne ślady wyoranych obiektów.

Teren całego stanowiska jest bardzo zniszczony przez współczesne wkopy, prawdopodobnie z czasów II wojny światowej, co jest wyraźnie widoczne w północnej części stanowiska, obecnie użytkowanej jako łąka. Współczesne wkopy zadokumentowano w wykopach nr 5-7; 2,3. Zadokumentowano 9 obiektów, z których 2 to wyraźne ślady półziemianek o głębokości około 64 i 90 cm. Materiał zabytkowy najliczniej reprezentowany jest przez: 10 177 fragmentów ceramiki, 1 140 fragmentów kości, fragmenty polepy oraz 29 zabytków wydzielonych (żelazne nożyki, nożyce, krzesiwko, szydło, przęśliki gliniane, przęślik z łupku wołyńskiego, przedmioty rogowe i kościane – fragment grzebienia, igły i szydło).

Na podstawie uzyskanego materiału zabytkowego osadę na „Porytce” można datować na XII w. Dopiero szczegółowe opracowanie materiału zabytkowego i jego porównanie z materiałami z osady podgroodowej nr 2 może dać odpowiedź na pytanie, czy początek jej funkcjonowania można określić na 2. poł. XI w. Dalsze badania i szczegółowa analiza materiałów zabytkowych pozwolą na ustalenie wzajemnych relacji chronologicznych pomiędzy stanowiskami archeologicznymi całego zespołu osadniczego w Sypniewie.

Tegoroczne badania wykopaliskowe pozwoliły określić stopień zniszczenia osady i jej chronologię. Nie określono funkcji i zasięgu. Można przypuszczać, że ze względu na ukształtowanie terenu zasięg stanowiska ograniczał się tylko do naturalnego wzniesienia. Na pewno istniało połączenie tej osady z grodziskiem w Sypniewie. Stanowiska oddzielają, obecnie zmeliorowane, podmokłe łąki.

SZCZECIN-Podzamcze,
kw. 1, woj. zachodniopomorskie,
AZP 30-05/28

- miasto wczesnośredniowieczne, średniowieczne i nowożytne

Badania prowadziła mgr Anna Uciechowska-Gawron (autorka sprawozdania) przy współpracy mgr Izabeli Bobik i mgr. Eugeniusza Wilguckiego (Pracownia Archeologiczna Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie). Finansowane przez firmę KIELART sp. z o.o. ze Szczecina i Zachodniopomorskiego WKZ w Szczecinie. Pierwszy sezon badań.

Badania ratunkowe prowadzone od połowy lutego do połowy września na obszarze około 1500 m², przy czym wykopy badawcze prowadzono na obszarze około 250 m².

Badania prowadzono na terenie mniejszym niż zasięg historycznego kwartału ze względu na zasięg nowo projektowanej zabudowy. Sam kwartał sytuowany jest między murami miejskimi z Basztą Siedmiu Płaszczy a ulicami Kłodną i Panieńską.

Prace przebiegały dwuetapowo. Etap pierwszy miał na celu rozpoznanie relikwów zabudowy murowanej odsłoniętej podczas odgruzowania, w szczególności określenie poziomów posadowienia ścian sąsiedzkich kamieniczek oraz ustalenie chronologii i funkcji odsłanianych nawarstwień. Zrealizowano to w 10 wykopach rozmieszczonych w różnych miejscach kwartału.

Zadaniem drugiego etapu było rozpoznanie osadnictwa istniejącego tutaj przed zabudową murowaną. W tym celu wytyczono wykopy 11-14 zlokalizowane w części północno-zachodniej kwartału.